

OTSUS

10.06.2021 nr 7-26/2021-001

Piirkonnaüleste riski maandamise võimaluste kohta

1. Haldusmenetluse alustamine

Elektrituruseaduse (edaspidi ELTS) § 93 lõike 6 punkti 1 kohaselt kontrollib Konkurentsiamet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 714/2009 sätestatud tingimuste täitmist.

ELTS § 93 lõike 6 punkti 6 kohaselt Konkurentsiamet väljastab ELTS-is sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid.

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklile 8 töötati välja Euroopa Komisjoni Määrus (EL) 2016/1719, 26. september 2016, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri (FCA).

FCA artikkel 30 lõike 1 kohaselt pakkumispirkonna piiri põhivõrguettevõtjad peavad välja andma pikaajalisi ülekandeõigusi, välja arvatud juhul, kui pädevad reguleerivad asutused on teinud kooskõlastatud otsused mitte välja anda pikaajalisi ülekandeõigusi teatava pakkumispirkonna piiri jaoks. Selliste otsuste vastuvõtmisel peavad pakkumispirkonna piiri pädevad reguleerivad asutused konsulteerima asjaomase võimsusarvutuse ala reguleerivate asutustega ja võtma asjakohaselt arvesse nende seisukohti.

FCA artikkel 30 lõike 2 kohaselt kui pakkumispirkonna piiril ei ole olemas pikaajalisi ülekandeõigusi FCA jõustumise ajal, peavad kõik pakkumispirkonna piiri pädevad reguleerivad asutused tegema kooskõlastatult otsused pikaajaliste ülekandeõiguste koostamise kohta hiljemalt kuus kuud pärast FCA määruse jõustumist.

FCA artikkel 30 lõike 3 järgu sama artikli lõigete 1 ja 2 kohased otsused peavad põhinema hindamisel, millega tehakse kindlaks, kas elektri forvardturul on piisavalt riskimaandamise võimalusi asjaomaste pakkumispirkondade jaoks. Hindamise peavad kooskõlastatult tegema pakkumispirkonna piiri pädevad reguleerivad asutused ja hindamine peab hõlmama vähemalt järgmist:

- a) konsulteerimine turuosalistega selle üle, millised on nende riskimaandamise vajadused vaadeldava pakkumispirkonna piiridel;
- b) hinnang.

FCA artikkel 30 lõike 4 kohaselt FCA lõike 3 punktis b osutatud hinnangus tuleb uurida elektri hulgimüügiturgude toimimist ja hinnang peab tuginema läbipaistvatele kriteeriumidele, mis

sisaldavad vähemalt järgmist:

a) analüüs selle kohta, kas tooted või toodete kogum, mida pakutakse forvardturul, annab kaitse vaadeldava pakkumiskiirkonna järgmise päeva hinna kõikumuse eest. Sobivaks kaitseks järgmise päeva hinna muutumise riski eest loetakse selliseid tooteid või tootekogumeid, mille puhul vaadeldava pakkumiskiirkonna järgmise päeva hind on piisavalt seotud alushinnaga, millega toodete eest arveldatakse;

b) analüüs selle kohta, kas forvardturgudel pakutavad tooted või tootekogumid on tõhusad. Sel eesmärgil tuleb hinnata vähemalt järgmisi näitajaid:

i) kauplemishorisont;

ii) ostu- ja müügihinna vahe;

iii) kaubeldava mahu ja tegeliku tarbimise vahekord;

iv) täitmata tehingute ja tegeliku tarbimise vahekord.

FCA artikkel 30 lõike 5 kohaselt kui FCA artikkel 30 lõikes 3 osutatud hindamine näitab, et ühes või mitmes pakkumiskiirkonnas ei ole piisavalt riskimaandusvõimalusi, peavad pädevad reguleerivad asutused nõudma, et asjaomased põhivõrguettevõtjad:

a) annaksid välja pikaajalisi ülekandeõigusi või

b) teeksid kindlaks, kas on tehtud kättesaadavaks muid pikaajalisi piirkonnaüleseid riskimaandustooteid elektri hulgemüügiturgude toimimise toetuseks.

FCA artikkel 30 lõike 6 kohaselt kui pädev reguleeriv asutus otsustab teha taotluse, nagu on osutatud FCA artikkel 30 lõike 5 punktis b, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad välja töötama vajalikud meetmed ning esitama need pädevale reguleerivale asutusele heakskiitmiseks hiljemalt kuue kuu jooksul alates pädevalt reguleerivalt asutuselt taotluse saamisest. Kõnealused vajalikud meetmed tuleb rakendada hiljemalt kuue kuu jooksul pärast pädeva reguleeriva asutuse heakskiitu. Pädev reguleeriv asutus võib asjaomaste põhivõrguettevõtjate taotlusel rakendamise aega pikendada kuni kuus kuud.

FCA artikkel 30 lõike 7 kohaselt kui reguleeriv asutus otsustab, et asjaomased põhivõrguettevõtjad ei tohi välja anda pikaajalisi ülekandeõigusi või et nad peavad tegema kättesaadavaks muid pikaajalisi piirkonnaüleseid riskimaandustooteid, ei kohaldata FCA artikleid 16, 28, 29, 31–57, 59 ja 61 pakkumiskiirkonna piiride põhivõrguettevõtjate suhtes.

FCA artikkel 30 lõike 8 kohaselt kas pakkumiskiirkonna piiri põhivõrguettevõtjate ühisel taotlusel või pädevate reguleerivate asutuste omal algatusel peavad pakkumiskiirkonna piiri pädevad reguleerivad asutused vähemalt kord nelja aasta järel tegema lõigete 3–5 kohase hindamise koos koostööametiga.

2. Menetlusosaline

Elering AS, aadress: Kadaka tee 42, Tallinn, 12945, äriregistrikood: 11022625, e-post: info@elering.ee.

3. Asjaolud ja menetluse käik

17.05.2017 otsuses nr 7-10/2017-007 „Võimsuse jaotamise forvardturu analüüs ja hinnang“ Konkurentsiamet otsustas, et

1. Elering AS ei pea välja andma pikaajalisi ülekandeõigusi või tegema kättesaadavaks muid pikaajalisi piirkonnaüleseid riskimaandustooteid Eesti-Soome piiril;
2. Elering AS ei pea lisaks PTR-L riskimaandamise instrumendi pakkumisele Eesti – Läti piiril välja andma pikaajalisi ülekandeõigusi või tegema kättesaadavaks muid pikaajalisi piirkonnaüleseid riskimaandustooteid Eesti-Läti piiril.

Tulenevalt FCA artikkel 30 lõikest 8 tuli Konkurentsiametil hinnata uuesti kas elektri forvardturul on piisavalt riskimaandamise võimalusi Eesti pakkumispirkonnas Eesti-Läti ja Eesti-Soome pakkumispirkondade piiridel. Konkurentsiamet ja Läti riiklik regulaator tegid ühise avaliku konsultatsiooni ajavahemikul 07.10.2020 kuni 06.11.2020, et hinnata turuosaliste vajadust piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste järele Eesti ja Läti elektri pakkumispirkondade piiridel. Avalikus konsultatsioonis kutsusid regulaatorid Baltimaade elektrituru aktiivseid kauplejaid avaldama oma arvamust piirkonnaüleste riskimaandamise instrumentide kohta.

2020. aasta lõpus tellisid Eesti, Läti, Leedu ja Soome regulaatorid ühise elektri forvardturu analüüsi riskimaandusvõimaluste kohta Soome, Eesti, Läti ja Leedu pakkumispirkondades. Ühine analüüs¹ valmis 18.02.2021.

Konkurentsiamet konsulteeris otsuse tegemisel teiste pakkumispirkonna piiride reguleerivate asutustega, käesoleva juhul Soome ja Läti regulaatoriga. 13.05.2021 allkirjastas Konkurentsiamet Läti regulaatoriga ühise seisukoha riskimaandamise võimaluste kohta Läti-Eesti pakkumispirkonnas Läti-Eesti suunal. 28.05.2021 allkirjastas Konkurentsiamet Soome regulaatoriga kokkuleppe pakkumispirkonna riskimaandus võimaluste kohta Soome-Eesti pakkumispirkonnas.

22.04.2021 toimus ühine virtuaalkoosolek ACER-i ning Balti koordineeritud võimsusarvutusala (CCR) regulaatorite vahel, eesmärgiga kooskõlastada ACERiga ja CCRi siseselt regulaatorite poolt planeeritavad otsused Balti CCR-i piiride riskimaandusinstrumentide osas. Teemat käsitleti ka 29.05.2021 toimunud Baltimaade elektrituru foorumil, kust võtsid osa nii Baltimaade kui ka Soome esindajad.

4. Avalik konsultatsioon turuosalistega

FCA artikli 30 lõikes 2 sätestatakse, et kui FCA jõustumise ajal ei ole pakkumispirkonna piiril pikaajalisi ülekandeõigusi (LTTR), siis on pakkumispirkonna riiklikel reguleerivatel asutustel kohustus võtta vastu koordineeritud otsused. Sama artikli 30 lõikes 3 sätestatakse, et koordineeritud otsused peavad põhinema hindamisel, millega tehakse kindlaks, kas elektri

¹

https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/electricity_forward_market_hedging_opportunities_in_finland_estonia_latvia_and_lithuania.pdf

forvardturg pakub kõnealustes pakkumispiirkondades piisavaid riskimaandamise võimalusi. Pakkumispiirkonna piiride riiklikud reguleerivad asutused peavad selle hindamise läbi viima koordineeritult ja hindamine peab hõlmama konsultatsioon turuosalistega nende piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste vajaduse kohta kõnealustel pakkumispiirkonna piiridel.

Konkurentsiameti ja Läti riikliku regulaatori ühine avalik konsultatsioon turuosalistega nende piirkonnaüleste riskimaandamise võimaluste vajaduse kohta Läti ja Eesti pakkumispiirkondade piiride osas, toimus ajavahemikul 07.10.2020 kuni 06.11.2020. Avalikule konsultatsioonile saatis vastused 9 turuosalist.

Konsultatsiooni käigus kutsuti turuosalisi vastama muuhulgas järgmistele küsimustele.

1. Kui teil pole piisavalt riskimaandusvõimalusi, selgitage palun, millised riskimaandustooted ja millistel piiridel on kasulikud teie ettevõttele?
2. Kas teil on vaja piiride vaheliste riskide maandamise võimalusi EE-FI (mõlemad suunad), LV-EE (suunas LV-> EE), LV-LT (mõlemad suunad) pakkumistsooni piiridel?
3. Kas olemasolevad EE-LV FTR-id on piisavad elektrihinna erinevuse maandamiseks EE ja LV vahel? Kas näete FTR-de jätkuvat vajadust EE-LV piiril alates 2022. aastast?
4. Juhul, kui näete vajadust täiendavate riskimaandusvõimaluste järele EE pakkumistsoonis, selgitage, miks Tallinna EPAD-d (EPAD - *Electricity Price Area Differential*) ei saa piisavalt riskimaandusvõimalust ja kas näete võimalust suurendada Tallinna EPAD-de riskimaandusvõimalust.

Olukorra hindamiseks oli vajalik teada kuidas hindavad turuosalisel riskimaandamise võimalusi Eesti–Läti (Läti–Eesti suunal) ja Eesti–Soome (mõlemal suunal) pakkumispiirkonna piiridel.

Eesti – Läti piiril suunal Eesti–Läti on alates 2014. aastast Eesti süsteemihalduri Elering AS ja Läti süsteemihalduri AS Augstsprieguma tikls (AST) koostöös pakutud piiriüleste riskimaandamise instrumenti PTR-L (PTR-L – *Physical Transmission Rights- Limited*) nii aastase, kvartaalse kui kuise tootena. 2018. aastast alates on PTR-L asemel kasutusel FTR instrument (*Financial Transmission Rights*), mis aga oma olemuselt on sama toode. Turuosaliste vastustest saab järeldada, et turuosalisel on FTR instrumentidega rahul ja soovivad nende jätkumist kuni sünkroniseerimine Mandri-Euroopaga on lõpule viidud. Seega hindab Konkurentsiamet Eesti-Läti piiril jaotatavaid FTR-e piisavaks ja tõhusaks.

Läti – Eesti ja Eesti – Soome suunal ei näidanud turuosalisel üles huvi riskimaandamise instrumentide rakendamise järele, kuna nendel suundadel ülekoormust praktiliselt ei esine.

Eesti – Soome hinnapiirkonna riskimaandamise võimaluste kohta Soome – Eesti suunal olid kõik turuosalisel ühisel seisukohal, et riskimaandusvõimalusi ei ole piisavalt. Peamisteks põhjusteks toodi, et Tallinna ja Riia EPAD-d pole üldse likviidsed ning seetõttu ei ole need piisavalt tõhusad hinnariski maandamiseks. Seega on turuosalisel ajalooliselt kasutanud hinnariski maandamiseks Helsingi EPAD-e.

Alates 2019. aasta keskpaigast on aga Eesti ja Soome pakkumistsoonide hinnavaheed hakanud märkimisväärselt kasvama, mis on oluliselt raskendanud Baltikumis hinnariski maandamiseks Helsingi EPAD-de kasutamist. Eesti-Soome hinnavaheede kasvamine on tõusvas trendis ja seda suundumust toetavad Balti elektriturul toimunud olulised muudatused (kohalike fossiilkütustel põhinevate tootmisvõimsuste konkurentsivõime märkimisväärne halvenemine, Valgevenest Baltimaadesse impordi sulgemine, kavandatud Eesti-Läti kolmas ühendus ning Olkiluoto 3 tuumajaama potentsiaalne käivitamine 2021. aastal Soomes). Samas Baltikumi tootmine, kus on palju tuuleenergia tootmist, mis on raskesti prognoositav ja fossiilkütusel põhinev tootmine sõltub suuresti kõikuvatest EUA (*European Union Emission Allowances*) hindadest ning ka gaasihindadest, vajab pikaajaliste riskide maandamise võimalusi. Seetõttu on Eesti ja Läti pakkumispirkondades tootmise riskimaandamise vajadus olemas kuid võimalusi selleks väga vähe.

Kokkuvõtvalt saab turuosaliste konsultatsioonist järeldada, et riskimaandusvõimalused Eesti pakkumispirkonnas Soome - Eesti suunal ei ole piisavad. Turuosalised on seisukohal, et riske on võimalik maandada eelkõige Helsingi EPAD-de kaudu, kuna Soome on kõrgeima EPAD-de likviidsusega pakkumispirkond regioonis. Kuid Helsingi EPAD-de kasutamine on muutunud keeruliseks, sest Eesti ja Soome elektrihinna vahed on muutunud suuremaks. Selleks et turuosalistel oleks võimalik maandada ka Eesti ja Soome hinnavahest tekkida võivaid riske, siis turuosalised soovivad antud piirile täiendavaid riskimaandusinstrumente.

6. Konkurentsiameti tellitud analüüs

Tulenevat FCA artikkel 30 lõikest 3 otsused, millega tehakse kindlaks, kas elektri forvardturul on piisavalt riskimaandamise võimalusi asjaomaste pakkumispirkondade jaoks, peavad põhinema hindamisel. Hinnangus tuleb uurida elektri hulгимүүгитургуде toimimist ja hinnang peab tuginema läbipaistvatele kriteeriumidele, mis sisaldavad vähemalt järgmist:

a) analüüs selle kohta, kas tooted või toodete kogum, mida pakutakse forvardturul, annab kaitse vaadeldava pakkumispirkonna järgmise päeva hinna kõikumuse eest. Sobivaks kaitseks järgmise päeva hinna muutumise riski eest loetakse selliseid tooteid või tootekogumeid, mille puhul vaadeldava pakkumispirkonna järgmise päeva hind on piisavalt seotud alushinnaga, millega toodete eest arveldatakse;

b) analüüs selle kohta, kas forvardturgudel pakutavad tooted või tootekogumid on tõhusad. Sel eesmärgil tuleb hinnata vähemalt kauplemishorizonti, ostu- ja müügihinna vahet, kaubeldava mahu ja tegeliku tarbimise vahekorda, täitmata tehingute ja tegeliku tarbimise vahekorda.

2020. aasta lõpus tellisid Eesti, Läti, Leedu ja Soome regulaatorid konsultatsioonifirmalt THEMA ühise elektri forvardturu analüüsi riskimaandusvõimaluste kohta Soome, Eesti, Läti ja Leedu pakkumispirkondades. Ühine analüüs valmis 18.02.2021. Analüüs on lisatud käesoleva otsuse lisana 1.

Analüüsi tegemiseks kasutati ajaperioodi 01.01.2012-30.06.2020 andmeid, mis saadi Nasdaq OMX-lt. Analüüsis vaadati täpsemalt avatud huvi, kauplemishorizonti, kaubeldavaid mahtusid ja selle suhet tegeliku tarbimisega, täitmata tehingute ja tegeliku tarbimise vahekorda, ostu- ja müügihinna vahesid, riskipremiaid ja erinevate hindade korrelatsiooni.

THEMA analüüsi peamised seisukohad on järgmised:

- Avatud huvi² süsteemihindade lepingute vastu oli aastatel 2013-2018 stabiilne, kuid 2019. algusest on toimunud märkimisväärne langus, mis viitab riskimaandusaktiivsuse langusele ehk likviidsuse vähenemisele. Analüüs näitab, et avatud huvi EPAD lepingute vastu on kogu uuritud perioodi vältel olnud stabiilne. EPAD-de kasutamine on 2020. aastal isegi veidi suurenenud. Avatud huvi nii Tallinna kui ka Riia EPAD-de vastu on madal ja nende toodete likviidsus on tõenäoliselt kehv. Helsingi EPAD on uuritud perioodi jooksul olnud stabiilne ja suhteliselt kõrge avatud huvi tasemel umbes 30–40 TWh. Seega on see leping tõenäoliselt oluliselt likviidsem.
- Süsteemi hinnalepingute puhul on avatud huvi füüsilise tarbimise vastu püsinud kogu uuritud perioodi vältel stabiilsena umbes 0,2–0,4 juures. Tulemused näitavad, et Helsingi EPAD-de puhul on see näitaja püsinud kogu uuritud ajaperioodi jooksul stabiilsena umbes 0,3 juures. Riia ja Tallinna EPAD tasemed on kogu uuritud ajavahemiku jooksul jäänud madalaks varieerudes vahemikus 0 kuni 0,05 ja näitavad nende konkreetsete toodete madalat likviidsust.
- Avatud huvi analüüs toetab turuosaliste seisukohta, et kõige olulisemaks riskimaandamise tooteks on erineva kauplemisshorisondiga Helsingi pakkumiskiirkonna tooted (Helsingi EPAD).
- Süsteemihinnalepingute kaubeldavad kogumahud kasvasid aastatel 2014–2017, kuid on viimastel aastatel langenud, viidates likviidsuse halvenemisele. Igapäevane EPAD kaubeldav maht on olnud umbes 0,5 TWh. Tallinna ja Riia EPAD-de igapäevane kaubeldav maht on kogu uuritud perioodi vältel olnud stabiilselt väga madalal tasemel. Nende EPAD-de puhul näeme pikemaajalisi perioode ilma igasuguse kauplemistevõimega, mis kajastab kindlasti börsi madalat likviidsust. Helsingi EPADi igapäevane kaubeldav maht on suurem, umbes 0,1–0,3 TWh.
- Süsteemihindade lepingute kaubeldavad mahud seoses füüsilise tarbimisega on viimase kuue aasta jooksul langenud, jõudes 2019. aastal tasemele 2. See peegeldab kaubavahetuse vähenemist. Nii Tallinna kui ka Riia EPAD-de puhul on viimase viie aasta jooksul olnud pöördemäär (*Churn rate*) alla 0,2. Helsingi EPADi puhul on suurema osa uuritud ajaperioodi vältel pöördemäär olnud vahemikus 0,5 kuni 1,5. Need arvud toovad esile, et Tallinna ja Riia EPAD-de kaubeldavad mahud on võrdlemisi madalad isegi siis, kui võetakse arvesse erinevate pakkumiskiirkondade vahelise tarbimise taseme muutusi.
- Süsteemihinna toodete ostu- ja müügihinna vahe arengus ei ole selget suundumust, kuigi aastatoodete keskmised hinnavaheed on pärast 2018. aastat olnud madalamad. Süsteemihindade lepingud näitavad tihedaid ostu- ja müügihinna vahesid (umbes 0,5 eurot/MWh) pikemate lepingute puhul (aasta, kuu ja kvartal), kuid kõrgemaid hinnavaheid lühiajaliste lepingute puhul, suurusjärgus 1-2 eurot/MWh. See peegeldab tõenäoliselt lühiajaliste lepingute suhtelist mittelikviidsust. On näha, et

² Avatud huvi tähendab konkreetse turu jaoks avatud lepingute (kohustuste) arvu.

Riia ja Tallinna EPAD-de puhul on suhteliselt kõrged ostu- ja müügihinna vahed. Riia EPAD-de pihul umbes 5 eurot/MWh ja Tallinna EPAD-de puhul vahemikus 1-13 eurot/MWh. See näitab turuosaliste jaoks nii halba likviidsust kui ka suuri tehingukulusid. Helsingi EPAD-l on madalamad riskimarginaalid (alla 1 euro/MWh), mis on võrreldavad mõnede teiste uuritud EPAD-dega.

- Viimase viie aasta korrelatsioonianalüüs näitab, et korrelatsioon on olnud ajalooliselt Soome ja Balti riikide hetkehindade vahel hea, korrelatsioonikordajad ületavad 0,8. Kuid siinjuures tuleb välja, et viimaste aastate trendina (alates 2019. aastast) on korrelatsioon Soome ja Balti riikide hindade vahel hakanud vähenema. Samas on korrelatsioon Balti riikide hindade vahel pigem tõusnud. Korrelatsioon Põhjamaade süsteemihinna ja Soomes vahel on samuti suhteliselt kõrge (üle 0,8), samas kui Balti riikide piirkonnahinnad on märgatavalt vähem korrelatsioonis süsteemihinnaga.

Analüüsist tuleb välja, et riskimaandusvõimaluste olukord on viimastel aastatel muutunud halvemaks. Tallinna EPAD-e riskimaandamise toote avatud lepingute arv, avatud lepingute suhe füüsilisse tarbimisse ja kauplemismahtudesse vaadeldaval perioodil on olnud madal. Riskimaandustoodete ostu- ja müügihindade vahe on vaatlusperioodi viimasel aastal suurenenud kuu- ja kvartalitoodete osas. Korrelatsioonianalüüsist selgub, et korrelatsioon on pärast 2019. aastat hakanud vähenema, mis nõrgendab eelkõige Eestis ja ülejäänud Baltikumis tegutsevate turuosaliste riskimaandusvõimalusi, kuna on oluliselt vähenenud võimalus kasutada riskide maandamiseks Eesti (ja ka ülejäänud Baltikumi) pakkumispiirkonnas Helsingi EPAD-e, ilma võimaluseta sealjuures maandada ka Eesti ja Soome vahelist hinnariski.

7. Konsulteerimine teiste pädevate reguleerivate asutustega

Tulenevalt FCA artikkel 30 lõikest 3 otsused, millega tehakse kindlaks, kas elektri forvardturul on piisavalt riskimaandamise võimalusi asjaomaste pakkumispiirkondade jaoks, peavad põhinema hindamisel. Hindamise peavad kooskõlastatult tegema pakkumispiirkonna piiri pädevad reguleerivad asutused. Konkurentsiamet konsulteeris nii Balti võimsusarvutusala reguleerivate asutustega kui ACER-iga. Täiendavalt Konkurentsiamet sätestas Läti ja Soome reguleerivate asutustega ühised nägemused vastavate piiride riskimaandusinstrumentide osas kahepoolsete allkirjastatud dokumentidega.

22.04.2021 toimus koosolek ACER-i ja Balti võimsusarvutusala reguleerivate asutuste vahel koordineerimaks plaanitavaid otsuseid riskimaandusinstrumentide osas Balti võimsusarvutusala piiridel.

13.05.2021 allkirjastas Konkurentsiamet Läti regulaatoriga ühise seisukoha riskimaandamise võimaluste kohta Läti-Eesti pakkumispiirkonnas. Ühine seisukoht on, et mitte kohustada põhivõrguettevõtjaid väljastama pikaajalisi ülekandeõigusi Eesti – Läti pakkumispiirkonnas suunal Lätist Eestisse.³

³ Suunal Eestist Lätti on täiendavad riskimaandusinstrumentid kasutusel juba 2014. aastast.

25.05.2021 saadeti Eesti-Soome regulaatorite vahelise lepingu tekst ennem allkirjastamist Balti võimsusarvutusala reguleerivatele asutustele ülevaatuseks.

28.05.2021 allkirjastas Konkurentsiamet Soome regulaatoriga kokkuleppe pakkumispirkonna riskimaandusvõimaluste kohta Soome-Eesti pakkumispirkondade vahelise piiri osas. Kokkuleppe kohaselt praegune elektriturg ei paku piisavalt riskimaandusvõimalusi Eesti pakkumispirkonnas, seega Eesti ja Soome reguleerivad asutused kohustavad vastavaid süsteemihaldureid välja töötama ettepaneku riskimaandusinstrumentide välja andmiseks Soome-Eesti pakkumispirile.

Kokkuvõte

FCA artikkel 30 lõigete 1, 2, 3 ja 5 kohaselt Konkurentsiamet koos Soome regulaatoriga leppisid kokku kohustada asjaomaseid põhivõrguettevõtjaid välja andma pikaajalisi edastamisõiguseid Soome-Eesti pakkumispirkondade vahelisel piiril.

Konkurentsiamet on seisukohal, et käesolevad riskimaandusinstrumentid ei ole piisavad, et tõhusalt hinnariske Eesti pakkumispirkonnas maandada. Tulenevalt Soome ja Eesti pakkumispirkondade vahelise turu ülekoormuse tekkimise tundide arvu kasvust viimastel aastatel suunal Soomest Eestisse, ning seeläbi hinna korrelatsiooni vähenemisest Eesti ja Soome vahel, ei ole Eesti ja Balti turuosalistel enam võimalik maandada hinnariske Helsingi EPAD-de kaudu, ilma võimaluseta maandada ka Eesti ja Soome vahelist hinnariski. Sealjuures Tallinna ja Riia EPAD-id ei ole piisavalt likviidsed hinnariskide tõhusaks maandamiseks.

Arvestades eeltoodut ja tuginedes ELTS § 93 lõike 6 punktile 6.

otsustan:

Kohustada Elering AS-l välja anda pikaajalisi ülekandeõigusi Soome-Eesti piiril.

Käesoleva otsusega mittenõustumise korral on õigus esitada kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule. Kaebuse halduskohtule võib esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Märt Ots
Peadirektor

Lisad:

1. THEMA elektri forvardturu analüüs riskimaandusvõimaluste kohta Soome, Eesti, Läti ja Leedu pakkumispiirkondades.
2. Eesti ja Läti regulaatorite ühine seisukoht.
3. Eesti ja Soome regulaatorite ühine kokkulepe.